

PREVENTIVA MEDVRSTNIŠKEGA NASILJA

SODELOVANJE STARŠEV JE KLJUČNO.

MEDVRSTNIŠKO NASILJE je, ko se otrok ali skupina otrok v (praviloma) daljšem časovnem obdobju večkrat namerno nasilno vede/vedejo do šibkejšega vrstnika ali skupine vrstnikov. Včasih se hujši nasilni dogodek zgodi samo enkrat. Medvrstniško nasilje je lahko besedno (zmerjanje, žaljivo govorjenje, širjenje laži ipd.), fizično (pretepanje, brcanje, porivanje ipd.), odnosno (zasmehovanje, izsiljevanje, izločanje iz skupine ipd.), materialno (poškodovanje stvari ipd.) ali spolno (pripombe, opazke s spolno vsebino, neželeni dotiki, siljenje ali prisiljenje v različne spolne aktivnosti ipd.). Lahko se dogaja v šoli in njeni okolici in/ali v zasebnem življenju. Otrok ga lahko doživlja »v živo« ali na spletu.

MEDVRSTNIŠKO NASILJE JE RESEN PROBLEM. DOGAJA SE LAHKO TUDI VAŠEMU OTROKU.

KAKO LAHKO STARŠI PRISPEVATE K PREVENTIVI MEDVRSTNIŠKEGA NASILJA?

Pomagajte otroku pri razvijanju čustvenih in socialnih veščin za vzpostavljanje in vzdrževanje zadovoljajočih medosebnih odnosov.

Pomagajte otroku, da se nauči, kako se lahko odločno in samozavestno odzove v primeru nasilja.

- REČE LAHKO NE, NEHAJ IPD.
- ODIDE LAHKO STRAN (ČE JE MOŽNO).
- ZA PODPORO IN POMOČ NAJ SE OBRNE NA VRSTNIKE IN VRSTNICE.
- O NASILJU NAJ POVE NEKOMU OD ODRASLIH V ŠOLI IN DOMA.

Bodite vzor svojemu otroku. Tako kot se boste vi pogovarjali in ravnali v odnosih z ljudmi v svoji okolici, tako se bo verjetno pogovarjal in ravnal vaš otrok z vrstniki in vrstnicami.

KAKO LAHKO POMAGATE OTROKU, ČE DOŽIVLJA ALI JE PRIČA NASILJU?

ČE VAM OTROK POVE O TEM, DA DOŽIVLJA MEDVRSTNIŠKO NASILJE, ALI DA JE PRIČA NASILJU, SI VZEMITE ČAS ZANJ, GA POSLUŠAJTE IN VZEMITE RESNO.

V nekaterih primerih bo pomagalo, če se boste z otrokom pogovorili in ga spodbudili (tudi s praktično vajo), kako se lahko poskusi odzvati samozavestno in odločno in zaščiti svoje pravice, da je varen, močan in svoboden, ali pravice vrstnika ali vrstnice, ki doživlja nasilje.

Če nasilje doživlja ali mu je priča v šoli, se obrnite na otrokovo razredničarko oz. razrednika ali svetovalno delavko oz. svetovalnega delavca v šoli).

ČE STE SAMI PRIČA MEDVRSTNIŠKEMU NASILJU:

- Ustavite nasilje.
- Povejte, da je takšno ravnanje nasilje in da ni prav tako ravnati v medosebnih odnosih.
- Sklicujte se na pravila, dogovore, ki jih imate v družini in v šoli v zvezi z nasilnim vedenjem.
- Izrazite podporo otroku, ki je žrtev nasilnega ravnanja vrstnika.
- Otroku, ki je izvajal nasilje, jasno povejte, da takšno ravnanje ni ustrezno. Pomagajte mu, kako lahko na primeren način doseže to, kar potrebuje.
- Če opazite ali izveste, da je otrok, ki je bil priča nasilju, pomagal učencu, ki je nasilje doživel, ga pohvalite in podprite pri tem.
- O dogodku se pogovorite z drugimi odraslimi (v šoli, v družini, v domačem okolju).
- V nekaterih primerih bo vrstniško nasilje potrebno prijaviti policiji.

ZA DODATNE INFORMACIJE ALI ZA POMOČ V PRIMERU MEDVRSTNIŠKEGA NASILJA SE LAHKO OBRNETE NA:

Vodstvo in šolsko svetovalno službo v šoli vašega otroka.

Društvo SOS telefon

T: 01 544 35 13, 080 11 55
E: drustvo-sos@drustvo-sos.si

Društvo za nenasilno komunikacijo

T: 01/43 44 822
E: info@drustvo-dnk.si

TOM telefon - Telefon za otroke in mladostnike

T: 116 111 (vsak dan od 12:00 do 20:00)
E: tom@zpmis.si

NAPAČNA PREPRIČANJA IN DEJSTVA

O medvrstniškem nasilju obstaja kar nekaj zmotnih prepričanj. Mnogi odrasli zmanjšujejo resnost problema z razlago, da gre za normalen del odraščanja, za izkušnje, ki lahko otroka »okrepijo«. To ne drži! Nekateri odrasli imajo lahko takšna prepričanja, če so sami imeli slabe izkušnje z medvrstniškim nasiljem.

ZMOTNA PREPRIČANJA SO TUDI:

- Medvrstniško nasilje je normalen del odraščanja.
- »Saj mi smo se tudi stepli, pa je vse v redu z nami.«
- Nasilni so samo fizično močnejši, problematični fantje.
- Zbadanje, klicanje z vzdevki, opravljanje, širjenje govoric, izločevanje iz družbe ni tako problematično. Problematično je samo fizično nasilje, ko nastanejo telesne poškodbe.
- Nasilni so samo otroci iz socialno šibkega okolja.
- Učno uspešni otroci niso nasilni.
- Na dobrih šolah medvrstniškega nasilja ni.
- Na dobrih šolah se nasilje ne dogaja.
- »Pustite otroke, da se zmenijo sami.«
- Nasilja je več na velikih šolah v mestnih središčih.
- Medvrstniškega nasilja ne moremo ustaviti.
- Če se o medvrstniškem nasilju pove zaposlenim na šoli (učitelju, svetovalnemu delavcu, ravnatelju), bo imel otrok, ki doživlja nasilje, še več težav z vrstniki, ki ravnajo nasilno.

DEJSTVA SO DRUGAČNA:

- Nasilje ni normalen del odraščanja, dejstvo pa je, da se z njim srečuje veliko otrok.
- Medvrstniško nasilje je lahko verbalno, telesno, čustveno, spolno, materialno. Posledice so lahko hude pri vseh oblikah nasilja.
- Dogaja se v vseh šolah – mestnih, primestnih, vaških, velikih, majhnih, zasebnih, javnih.
- Nasilni so lahko fantje in dekleta, žrtve nasilja so ravno tako fantje in dekleta.
- **Pomembno je, da se nasilje ustavi!** Pri tem je zelo pomembna vloga nas odraslih. Pomembno je, da se resno in dosledno odzivamo na primere medvrstniškega nasilja in pri tem aktivno sodelujemo s šolo.

POSLEDICE IN ZNAKI NASILJA

Medvrstniško nasilje ima lahko za otroke ravno tako hude posledice kot druge oblike nasilja. Prizadene lahko tako otroke, ki doživljajo nasilje, kot otroke, ki izvajajo nasilje, in otroke, ki so priče nasilju (opazovalke in opazovalce).

KAKO LAHKO PREPOZNATE, DA JE OTROK ŽRTEV MEDVRSTNIŠKEGA NASILJA?

Stiska, ki je posledica izkušenj nasilja, se lahko kaže na različne načine.

- Otroku lahko spremeni svoj odnos do šole. Včasih se zgodi, da ne želi več hoditi v šolo, ali pa morda ne želi na šolski izlet, na letovanje. Lahko se težje zbere, težje uči. Zaradi tega ima lahko tudi slabše ocene. Izgubi lahko zanimanje za stvari, ki so ga včasih veselile. V šoli je morda med odmori sam, se ne družijo s sošolci in sošolkami ipd.
- Lahko postane bolj razdražljiv, se hitreje skrega, se bolj pogosto jezi, ali pa je bolj zaskrbljen, deluje zamišljeno. Včasih lahko izgleda, kot da ga nič ne zanima, kot da ne posluša. Lahko pa je pogosto žalosten.
- Zaradi izkušenj nasilja ima lahko otrok tudi težave s spanjem: ne more zaspati, ima nočne more in je potem utrujen. Lahko ga boli glava ali trebuh, lahko mu je slabo, mogoče ima težave z dihanjem in težko zajame sapo. Lahko se zgodi, da opazite, da ima modrice ali druge poškodbe ipd.
- Lahko ima večkrat poškodovane stvari, oblačila.
- Včasih se kdo od otrok, zaradi tega, ker je v stiski, spravlja na šibkejšo od sebe in tako tudi sam povzroča nasilje.
- Zgodi se tudi, da kdo od otrok, mladostnikov in mladostnic pobegne od doma, ali pa začne uživati prepovedane droge, piti alkohol.
- Stiska je pri nekaterih otrocih in mladih lahko tako velika, da poškodujejo sami sebe ali začnejo razmišljati o samomoru. Nekateri tudi poskušajo narediti samomor.

Pomembno je razumeti in upoštevati, da imajo lahko otroci in mladostniki opisane težave zaradi več vzrokov, ne samo zaradi izkušnje medvrstniškega nasilja. Če torej opazite katero od naštetih posledic, je dobro, da med drugimi možnimi vzroki pomislite tudi na medvrstniško nasilje.

Z negativnimi posledicami nasilja se soočajo tudi otroci, ki izvajajo nasilje. Včasih so tudi sami tisti, ki doživljajo nasilje, bodisi v domačem ali šolskem okolju. V vsakem primeru potrebujejo ustrezen odziv odraslih, da prenehajo z nasilnim ravnanjem. Prav tako potrebujejo nekoga, s komer lahko raziščejo vzroke za svoje nasilno ravnanje in se naučijo novih veščin za druženje z vrstniki.